

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Högelidsskolan 7-9

Läsår 2023/2024

**Antagen
Mariestad
2023-10-17**

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Högelidsskolan
Datum för antagande:	2023 10 17
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Högelidsskolan 7-9
Giltighetstid:	Läsåret 2023-2024
Tidpunkt för aktualisering:	2023
Dokumentansvarig:	Rektor Synneve Åberg

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**

Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående årsplan.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	7
3.1 Metod/kartläggning.....	10
3.2 Kränkande behandling	10
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	15
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	18
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	18
4.2 Medarbetares delaktighet	18
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	18
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.....	19
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	19
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	20
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	21
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	22
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	22
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev.....	22
6. Referenser	23
7. Bilagor	24
7.1 Definitioner.....	24
7.2 Lagstiftning och styrdokument	26
7.3 Anmälningsskyldighet	27

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av föregående årets arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Högelidsskolans plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor Högelidsskolan 7-9 ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående årsplan

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Högelidsskolan 7-9	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Föregående läsårs planerade främjande insatser	
Trivselregler/ordningsregler/värdegrundsord (ledord) behöver implementeras mer frekvent av personal med elever på skolan.	Ja
Implementering om ny lag gällande mobiltelefoner i skolan	Delvis
Vi eftersträvar ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen och bemötande på skolan utifrån elevers lika värde.	Ja
Arbeta med eleverna utifrån de sju diskrimineringsgrunderna <ul style="list-style-type: none"> • Kön • Könsoverskridande identitet eller uttryck • Sexuell läggning • Funktionsnedsättning • Religion och annan trosuppfattning • Ålder • Etnisk tillhörighet 	Ja
Föregående läsårs planerade förebyggande insatser	
Öka elevernas och pedagogernas kunskap för hantering och gemensamt förhållningssätt inom kränkande och diskriminerade behandling.	Delvis
Prata om sexualitet, samtycke och relationer samt HBTQ frågor för ökad kunskap inom området.	Ja
Kartlägga elevgruppens språkbruk för att stärka ett positivt språkbruk på skolan.	Ja

2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Antal kränkningsärenden

Antalet kränkningsärenden under föregående år var 36 st varav 28 st konstaterade kränkningar:

Verbal	47,2%	17
Fysisk	19,4%	7
Text/Bild	13,9%	5
Psykosocial	8,3%	3
Sexuella trakasserier	5,5%	2
Trakasserier	5,5%	2

Plats där kränkning inträffat

På lektionstid	50%	15
Korridor/Skåpshall/Studiehall	16,7%	5
I skolan generellt	13,3%	4
Cafeterian	6,7%	2
Omklädningsrum	3,3%	1
Matsalen	3,3%	1

Antalet kränkingsärenden har ökat vilket vi tror är för att vi har blivit bättre på att anmäla ärenden och uppmärksamma händelser. Det var en klass som stack ut i anmälda kränkingsärenden, de stod för 57% av alla ärenden. Då det var en klass som behövde skyndsamma åtgärder planerades det gruppsamtal, föräldramöten samt uppföljande gruppstärkande aktiviteter.

Fördelningen mellan könen som utsattes för kränkningar var jämt, flickor 46,4%, pojkar 50% samt hen 3,6%. Pojkarna var överrepresenterade när det gäller vem som är utsattare, pojkar 76,7%. Det handlade mycket om verbal kränkning samt fysisk.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Analys av föregående årsplans främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Trivselregler/ordningsregler/värdegrundsord (ledord) behöver implementeras mer frekvent av personal med elever på skolan.

Under läsåret har Högelidsskolans personal arbetat regelbundet för att skapa en god gemensam värdegrund. Vi arbetade under hela året med att säkerställa och trygga i skolans miljöer. Höstterminen -22 startades med en temadag i klasserna som handlade om värdegrund och en del klasser följde även upp detta arbete med en ny temadag under våren.

Ökad vuxennärvaro har skett i form av att vi haft flera vuxna i skolans mellanrum vid elevtätatider, både vid start, -under och avslut av skoldagen. Vid schemaarbetet för klasser, pedagoger och rastvärdar finns ett tänk kring vuxentäthet för att främja och förebygga att kränkning och diskriminering sker i skolan. Vi har fortsatt med att schemalägga att det alltid finns en vuxen i cafét fredag eftermiddag, till dess att sista eleven gått hem. Resultatet av läsårets insatser anses positiva då fler kränkningar fångats upp och resulterat i fler kränkingsanmälningar vilket vi tidigare tror har varit ett mörkertal. Vi vuxna har sett när och var konflikter sker, mellan vilka elever och har då kunnat vägleda och fånga upp språkbruket och påmint varandra om

bemötande. Det finns ett fortsatt behov av att jobba inom området hur man är mot varandra, att man ska visa respekt och inte kränka någon annan.

Årskurs 7 har till stor del hemklassrum. Föregående år har personalen upplevt att det skapats ett lugn men under innevarande läsår har effekterna inte varit lika tydliga, men vi tror fortfarande på idén om att det är viktigt för årskurs 7 med hemklassrum.

Ordningsregler och trivselregler upprättas och fastställdes i elevrådet efter samförstånd mellan elever och rektor. Reglerna informerades sedan i varje klass på respektive mentorstid. Under läsåret arbetar varje mentorspar med klassen kring regler och värdeord i form av diskussion med eleverna, dels i helklass men även i mindre grupper och vid behov samtal med enskilda elever. Reglerna sitter tydligt för alla i klassrummen och i skolans korridorer. Dock ser vi att dessa inte efterlevs av alla, något som vi behöver arbeta vidare med. Mobiltelefoner är en sådan regel som är svårt att få eleverna att följa. Detta kan bero på att personalen inte har en samsyn och ett fortsatt arbete kring detta behöver göras. En annan regel som vi upplever att eleverna har svårt att följa är att de ej får förtära godis och läsk/energidryck inne på skolan.

Skolan har inte satt gemensamma värdeord som är kända hos alla. Vad begreppet värdeord är kan se olika ut i olika klasser.

Implementering om ny lag gällande mobiltelefoner i skolan

Under hela läsåret 22/23 fanns det en regel som stärker vårt beslut om att inte ta med mobiltelefoner till lektionerna alltså lämna in den i en mobillåda som fanns i klassrummet. Denna regel efterlevdes inte av eleverna och lärarna hade ingen samsyn hur det skulle hanteras. Mentorstiden användes bl.a. till att informera och för att arbeta vidare med regeln. Konsekvensen då de tog med telefonen var varierande, en del lärare tog telefonen i beslag lektionen ut och en del bad eleverna gå tillbaka med dem till skåpet. Denna rutin var tidskrävande och skapade irritation hos lärare och elever samt att en del av lektionstiden gick till spillo. Till nästa läsår behöver lärarna ha samsyn hur detta ska hanteras och alla ska känna sig trygga med denna regel.

Vi eftersträvar ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen och bemötande på skolan utifrån elevers lika värde.

Då kränkingsärenden övervägande handlade om verbala kränkningar har vi inte uppnått fullt ut med vårt normkritiska förhållningssätt utan detta är ett ständigt pågående arbete som sker kontinuerligt på lektionerna. När eleverna kränker varandra är det övervägande med att säga nedlåtande kommentarer som bygger på sexism, kön och ursprung. Då detta sker hanterar vi detta genom att vi pratar med inblandade elever och ibland även med hela klasser för att påminna varandra hur vi ska vara mot varandra. Elevernas kunskaper kring sexuell läggning upplevs god och vi har inte uppfattat att elever skulle ha åsikten att det finns rätt eller fel sorts sexuell läggning, däremot används vissa begrepp för att provocera eller sår i samband med bråk och även så kallat skojbråk. Fortsatt arbete inom sexualitet, relationer och samtycke är av vikt.

Vi utmanar även eleverna i normkritiskt tänkande bland annat genom att se filmen ”Min pappa Marianne” för att sedan diskutera tillsammans. Eleverna har även fått ta del av teaterföreställning samt skapande skola som utmanat normer i samhället.

Arbeta med eleverna utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.

Arbetet kring de sju diskrimineringsgrunderna har pågått i olika former, återkommande på lektioner, riktat lektionsinnehåll på bilden och under en temadag. På temadagen under vt-23 fick eleverna skriva kontrakt på vad man får och inte får göra i klassrummen. Detta mynnade även ut i bra diskussioner.

Då vi har elever och personal med olika religioner och etiskt ursprung är detta ett viktigt värdegrundsarbete så att alla ska få känna sig sedda och accepterade oavsett kultur och bakgrund. Att alla har lika värde arbetas det med bland annat på SO-lektionerna och lyfts även på andra lektioner. Det är viktigt att vi synliggör detta och skapar förståelse för varandra.

Inga kränkingsanmälningar gjordes utifrån diskrimineringsgrunden ålder. Detta kan bero på att vi upplevde att vi hade en lugn åk 9 som påverkade övriga elever på ett positivt sätt.

I klassrum och korridorer pågår det ständigt ett arbete med att förtydliga strukturen samt våra förväntningar på eleverna. Då vi fått ny personal under året är det viktigt att vi introducerar alla att vi ska använda oss av en lektionsstruktur bestående av timetimer samt skriva upp på tavlan Vad, Hur och Varför. Tydligheten i lärmiljöerna kan utvecklas ytterligare så att eleverna förstår syftet med lektionen och dess innehåll.

Ljud och ljusmiljö upplevs olika i olika undervisningslokaler. De elever som vi är medvetna om som har exempelvis en hörselnedsättning tar vi hänsyn till detta vid placering i klassrummet. Elevhälsan har ett samarbete tillsammans med lärarna om hur vi ska kunna möta alla elever.

Öka elevernas och pedagogernas kunskap för hantering och gemensamt förhållningssätt inom kränkande och diskriminerade behandling.

Alla lärare vet att man ska anmäla kränkingsärende i vårt system Drafit. En del känner sig osäkra kring vad skolan egentligen ska utreda (som skett på fritiden, framför allt på sociala medier) och hur man ska gå till väga. Det är skolans uppdrag att utreda om det påverkar eleven skoldag. Här finns EHT som en stöttande funktion och kan delta både i utredning och vid samtal.

Prata om sexualitet, samtycke och relationer samt HBTQ frågor för ökad kunskap inom området.

Det har varit två kränkingsärende gällande sexuella trakasserier. Elevernas kunskap kring sexuell läggning upplevs god och vi har inte uppfattat att elever skulle ha åsikten att det finns rätt eller fel sorts sexuell läggning. Det förekommer att elever använder exempelvis "bög" som skällsord eller för att provocera. När man pratar med eleverna ser de inte innebörden i orden kopplat till sexualitet utan slänger sig med uttrycket.

På skolan har vi större fokus på sexualitet, samtycke och relationer under vecka sex, då material från UMO.se och RFSU.se används. Det sker ämnesövergripande undervisning i svenska, engelska och biologi då eleverna lär sig om begreppet HBTQIA+. Även på SO-lektionerna kopplar man detta till etik. Filmen "Min pappa Marianne" skapar bra underlag för diskussioner.

Kartlägga elevgruppens språkbruk för att stärka ett positivt språkbruk på skolan.

Åk 9 genomförde en enkät för att kartlägga språkbruket. Resultatet blev till ett bra diskussionsunderlag som de arbetade med på mentorstiden.

All personal har haft som uppgift att säga till om olämpligt språkbruk så fort de hör något sådant. Även elevrådet har varit involverade att vi ska arbeta för att ha ett gemensamt trevligt språkbruk mot varandra. På mentorstiden har vi medvetandegjort och lyft hur språket påverkar vårt välmående och sociala klimat.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Metoder som vi använt oss av för att identifiera hinder och risker i verksamheten:

- Arbetslagens kvalitetsverktyg
- Observationer och hälsosamtal
- Elevenkät
- Trygghetsvandring med uppföljning tillsammans med elevskyddsombud, skolkurator och skolsköterska
- Analys från föregående årsplan

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p>Risk för kränkningar finns då elever undervisas av icke ordinarie lärare så att studieron minskar.</p> <p>Under raster och i allmänna utrymmen som skåpshallar, korridorer, toaletter och omklädningsrum finns det en risk att elever använder sig av negativa attityder i form av fysiskt handgemäng, kroppsspråk och ord där man kränker eller trakasserar andra på skolan.</p> <p>Risk för kränkningar finns då läraren inte sätter upp tydliga regler och strukturer under lektionstid.</p>	<p>Relation, kompetens och struktur saknas för att skapa trygghet, ett oroligare klimat kan orsaka inre stress och innebära en risk för kränkande handlingar.</p> <p>Vid dessa utrymmen där vuxna saknas blir det lätt att strukturer förändras och att negativa attityder ökar. Det är tydligt att det fungerar bättre med närvarande vuxna.</p>

3.3 Sexuella trakasserier

Då lektionerna inte har en god grundstruktur och tydligt är lärarledda skapar detta otrygghet hos elever vilket kan medföra fler kränkningar.

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p>Risk finns att eleverna blir utsatta för sexuella trakasserier på sociala medier.</p> <p>Risk finns att verbala sexuella trakasserier förekommer i möten mellan elever då vuxna inte är närvarande.</p>	<p>En orsak är bristande förståelse och kunskap inom ämnet grooming. Vi behöver säkerställa kunskapen bland vuxna och elever. Orsak till kränkning kan även vara normalisering kring vissa beteenden och uttryck mellan eleverna där man inte uppfattar att man kränker varandra. Det är viktigt med en rak och öppen dialog med eleverna kring vad som är lämpligt eller ej att säga till varandra eller att publicera på sociala medier.</p> <p>Kunskap om ordens betydelse och påverkan saknas hos dem som utsätter andra barn. Det har blivit en norm i vissa grupper att använda uttryck som är sexuella trakasserier utan att man vet om att det är det.</p>

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>Risk finns för olika upplevelser bland eleverna i att det finns skillnader kring förhållningssätt beroende på kön.</p> <p>Risk finns att killar tar större talutrymme och plats i det sociala samspelet på skolan.</p>	<p>Vi ser att pojkarna är överrepresenterade i kränkingsärenden när det kommer till att utsätta andra. Vi har samma regler gällande pojkar och flickor men pojkarna kan uttrycka ”varför säger ni aldrig till tjejerna”. Det kan bero på att pojkarna tar mer plats och hörs mer i olika sociala sammanhang.</p> <p>Vi har arbetat med att bygga en positiv pluggkultur där det ska vara tillåtet för pojkar att få bra betyg/resultat. Givetvis kommer det att komma flickorna till del också, men vi har haft extra fokus på pojkar vilket också gett resultat.</p> <p>Forskning visar på att redan från det att barnen är små omedvetet bemöter vi flickor och pojkar olika. Därför behöver vi på Högelidsskolan fortsätta vårt arbete med att diskutera orsaker till detta och hur vi kan hitta sätt, utifrån normer och värdegrund, som bidrar till att det upplevda skillnader i förhållningssätten och i undervisningens utformande skall fördelas mer jämt mellan könen.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Könsindelade omklädningsrum, toaletter eller aktiviteter som är indelade efter könstillhörighet.</p>	<p>Elever som inte identifierar sig som flicka eller pojke kan känna sig kränkta av en organiserad fördelning som inte överensstämmer med deras identitet.</p>
<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>Elever med utländskt namn kan höra sitt namn uttalas på felaktigt sätt.</p>	<p>Ett namn som uttalas fel kan få en annan betydelse, vilket kan upplevas kränkande eller i värsta fall kan leda till trakasserier.</p>

<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Bristande förståelse för olikheter kring tex klädsel eller kost.</p> <p>Vid religiösa ritualer, exempelvis fastan, kan det bli det svårt för den enskilde att fullt ut genomföra ritualen utifrån organisation och schema utan att det får konsekvenser i skolan.</p>	<p>Elever vars klädsel eller kost bryter den rådande normen på skolan kan riskera att bli diskriminerade. Rådande normer behöver belysas.</p> <p>Vid religiösa ritualer som exempelvis fastan ser vi att elever är påverkade av de tillfälliga förändringarna i vardagsrutinerna med sömn och mat och energinivåer. I vissa fall är eleverna lättirriterade, ledsna och orkeslösa med mindre energi till skolan vilket också kan påverka inläring och det sociala samspelet med andra elever på skolan negativt.</p>
<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>Utbildningen är inte alltid utformad så att alla elever kan tillgodose sig den. Skolan har i uppdrag att anpassa undervisningen för att göra den tillgänglig för alla.</p> <p>För elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF) kan moment som raster, friluftsdagar, schemabrytande aktiviteter, övergångar mellan lektioner och lärarbyten vara en risk.</p>	<p>Det finns en risk att undervisningen inte alltid kan möta alla elever gällande organisation kring lokaler, erfarenhet, kompetens och enskilda elevers specifika behov och önskningsar. Att skapa en tillgänglig utbildning för alla elever är ett av skolans huvuduppdrag.</p> <p>Vid neuropsykiatriska diagnoser kan elever ha svårt med förmågan att strukturera och planera. Det finns risk att vuxna i verksamheten har otillräcklig relation till eleverna eller otillräcklig kunskap kring elevernas behov. Eleven kan komma att utsättas för diskriminering om verksamheten planeras på ett sätt som begränsar möjligheten att delta.</p>
<p><i>Sexuell läggning</i></p> <p>Det finns risk att det finns en bristande acceptans på skolan inom sexuell läggning. Inom språkbruket används emellanåt sexuell läggning som skällsord och det finns risk för att elever inte vågar vara den man vill.</p>	<p>Bristande kunskap om elevers sexuella läggning kan leda till diskriminering som kan påverka deras upplevelse av omgivningen, tex omklädningsrum.</p> <p>I samhället finns normer, värderingar och fördomar inom området sexuell läggning som även vi i skolan påverkas av. Vi tycker att det är viktigt att vi fortsätter främja arbetet för att visa på allas lika värde och motverka stereotypa attityder, normer och värderingar inom området sexuell läggning.</p>

Risk finns att personal saknar kunskap inom HBTQIA+ frågor.	Högelidsskolan arbetar aktivt med norm-medveten pedagogik i undervisningen gentemot eleverna. Dock finns viss osäkerhet i frågorna och bemötande varvid detta arbete kommer beröras i Högelidsskolans förebyggande och främjande värdegrundsarbete.
<i>Alder</i> Några hinder eller risker har inte uppmärksammats kring ålder.	Vi behöver dock vara uppmärksammad så att äldre elever inte bestämmer över yngre.

Under 22/23 genomfördes en elevenkät i åk 8 gällande deras upplevelse av trygghet och studiero i skolan.

Svarsfrekvens från elevenkäten:

8a: 88% (14/16)

8b: 71% (17/24)

8c: 64% (14/22)

8d: 68% (15/22)

Upplevd trygghet i åk 8 hade varierande resultat där en klass hamnade på 79%, två klasser på 93% och en klass på 100%. Det går att utläsa att de flesta elever känner en trygghet att vara i skolan men att det finns en klass som sticker ut. För att åtgärda detta behöver klassen intervjuas för att undersöka vilka bakomliggande faktorer som finns.

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på skolan/fritidshemmet	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
<p>Trivselregler/ordningsregler behöver implementeras och upprätthållas i verksamheten av personal med eleverna på skolan. Detta för att främja studiero och trygghet på skolan.</p> <p>Aktivt arbeta för att främja det positiva språkbruket.</p>	<p>Utförs under ht-23 av elevrådet och pågår under hela läsåret 23/24.</p>	<p>Ordningsreglerna fastställs av rektor i samråd med elevrådet i början av läsåret för att sedan gälla under läsåret.</p> <p>Regler kommer även gås igenom vid mentorssamtal, utvecklingssamtal och elevkonferenser men också vid utredning av kränkingsärenden.</p> <p>Följs upp av EHT 1 gång/termin eller vid behov.</p> <p>Medvetandegöra eleverna om hur vårt språk påverkar vårt sociala klimat och vårt välmående.</p>	<p>Rektor</p> <p>Mentorer + all personal</p> <p>Rektor + all personal</p>
<p>Skolpersonal är medveten i sina uttryck kring elevers könsidentitet.</p>	<p>Under läsåret</p>	<p>Tilltala eleverna vid namn istället för tjej/kille.</p>	<p>Skolans personal</p>

Undvika att fördela eleverna i grupper utifrån könstillhörighet.	Vid grupp fördelning	Medvetet blanda kön vid gruppindelning	Skolans personal
Öka kunskap inom området sexuell läggning	Under vårterminen	HBTQIA+ material som är utarbetat i Mariestads kommun.	Skolkurator
Säkerhetsställa anpassningar i skolmiljö gällande funktionsnedsättning	November, april	Risکانالys av skolgården	Skolkurator och skolsköterska
Öka kunskap om tillgänglighet samt pedagogiska metoder för att främja elevernas egna strategier för att lyckas i skolan	Pågående under läsåret	Specialpedagog kommer ut och arbetar med arbetslagen och stöttar dem i arbetet.	Specialpedagog
Uppmärksamma och informera om olika högtider från andra kulturer.	Hela läsåret	Involvera det i undervisningen	SO-lärarna
Planerade förebyggande åtgärder på skolan/fritidshemmet	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Samsyn i personalgruppen kring regler, bemötande och förhållningssätt.	Uppstart samt under hela läsåret	Kontinuerligt på arbetslagsträffar samt på APT.	Rektor och skolans personal
Att mentorer känner sig trygga i att reda ut konflikter på individ- och grupp nivå och ta nödvändiga kontakter med vårdnadshavare eller andra instanser.	Under hela läsåret	Att all personal ska känna sig trygga med gången av kränkingsärenden samt hur man har samtal.	Rektor och EHT
Att alla elever känner sig trygga med undervisande lärare samt andra elever i de olika gruppkonstellationer som kan förekomma på elevernas schema.	Under läsåret	Planera i uppstartsdagarna att eleverna får arbeta med trygghet i klassen för att skapa /stärka relationer. Att i de olika	Mentorer

		grupperna ständigt arbeta med trygghet.	
Arbetslag samtalar kring hur verksamheten bemöter elever med könsöverskridande identitet vid exempelvis ombyte. Säkerställa att det erbjuds omklädningsrum och möjlighet för personer med könsöverskridande identitet eller uttryck att byta om.	Under vårterminen med fokus vecka sex. Under höstterminen	HBTQIA+ normtänkande tas upp på arbetsplatsträff Idrottslärare visar lokal	Skolkurator Idrottslärare
Öka förståelse och kunskaper kring sexuell läggning, sexualitet, samtycke och relationer. Öka kunskap om HBTQIA+	Under vårterminen	Materiel från UMO.se och RFSU.se. I undervisningen löpande lyfta exempel med kopplingar till olika familjekonstellationer.	Skolkurator tillsammans med mentorer.
Ljudmiljön är av extra stor betydelse för elever med hörselnedsättning. Viktigt att ha en bra arbetsmiljö för att tillgodose sig undervisningen.	Under läsåret	Placering i klassrummet och kartlägga elevens behov. Att ha en god arbetsmiljö i klassrummet som ej pekar ut enskilda elever.	All personal

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Varje klass pratar om denna plans syfte och innehåll. Pedagogerna uppmanar barnen till delaktighet i det dagliga arbetet med främjande och förebyggande insatser och åtgärder i sitt värdegrundsarbete. Elever och lärare utvärderar och samtalar om hur tryggheten upplevs och hur planerade aktiviteter upplevs. Till rektor och elevhälsoteam framkommer informationen via lärare, elevråd, elevskyddsombud och andra elevmöten. Då denna plan utformas utgår innehållet från elevers upplevelser och åsikter. Rektor och elevrepresentanter reflekterar tillsammans kring planen för att eleverna ska känna mening samt aktivt vara delaktiga i dess utformning.

4.2 Medarbetares delaktighet

Planen innehåller handlingsplaner vilka skapas utifrån elevgrupperns behov och upprättas därför under höstterminen. Vi har ett aktivt arbete för att alla medarbetare ska känna sig delaktiga med planens utformning och innehåll. Vid arbetsplatsträff under juni månad analyseras resultatet av planens aktiviteter. Vid ytterligare tillfälle analyseras risker och hinder i verksamheten. Dessa analyser ligger till grund för handlingsplaner till kommande läsår.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Denna plan presenteras för vårdnadshavarna digitalt via skolans lärplattform. Vårdnadshavare ombeds att läsa, tycka till och kontakta skolans rektor om frågor eller förslag kring planens innehåll.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt	All personal
2.	Meddela barnens/elevs mentorer (Skriv ner händelseförloppet och skicka till mentor).	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare)	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentor	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar	Rektor
8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas.	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad)/elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier.	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/ information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera respektive avdelningschef.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera respektive avdelningschef.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera respektive avdelningschef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

5. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

6. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet. Service, support och stöd i arbetet/Självservice, blanketter och mallar/Självservice och blanketter/Utbildningsförvaltningens blanketter.